

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΓΓΕΛΟΥ
ΧΑΡΗΣ ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΟΦΙΑ ΚΑΡΠΑΘΑΚΗ

Η ΤΡΕΛΗ ΡΟΔΙΑ

**Σ' αυτές τις κάτασπρες αυ-
λές όπου φουσά ο νοτιάς
αφυρίζοντας σε θολωτές
καμάρες, πέστε μου είναι η
τρελή ροδιά
που σκιρτάει στο φως σκορ-
πίζοντας το καρποφόρο γέ-
λιο της
με ανέμου πείσματα και ψιθυ-
ρίσματα, πέστε μου είναι η
τρελή ροδιά
που σπαρταράει με φυλλω-
σιές νιογέννητες τον όρθρο
ανοίγοντας όλα τα χρώματα
ψηλά με ρίγος θριάμβου;
Οδυσσέας Ελύτης**

ΕΚΘΕΣΗ

«Ζώνη πολιτισμού» στα Σχολεία

Έχουμε σκεφθεί, όταν βλέπουμε τόσο κόσμο να επισκέπτεται ένα μουσείο ή μια πινακοθήκη στο εξωτερικό, όταν δεν μπορείς εκεί να βρεις εισιτήριο για ένα θέατρο ή για μια συναυλία, όταν βλέπουμε τόσο κόσμο να συχνάζει στα βιβλιοπωλεία του εξωτερικού, γιατί συμβαίνει αυτό; Είναι οι Αμερικανοί, οι Άγγλοι, οι Γερμανοί ή οι Γάλλοι ή όλοι οι άλλοι Ευρωπαίοι τόσο μορφωμένοι, τόσο καλλιεργημένοι, τόσο φιλομαθείς, τόσο «κουλτουριάρηδες»; Μήπως συμβαίνει κάτι άλλο; Μήπως οι πολίτες αυτών των χωρών έχουν μάθει να ακούνε μουσική, να βλέπουν εκθέσεις, να επισκέπτονται μουσεία, να βλέπουν θέατρο, να διαβάζουν βιβλία; Και πού το έχουν μάθει; Μήπως αυτή η ευαισθησία τους έχει καλλιεργηθεί στα σχολικά τους χρόνια, μέσα από το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες του Σχολείου; Ε, λοιπόν, κατά κανόνα αυτό συμβαίνει.

Το σχολείο τους φέρνει σε επαφή και τους κάνει να αγαπήσουν την Τέχνη εξ απαλών ονύχων. Από μικρά παιδιά. Ελκυστικά, όχι καταπιεστικά, ως απόλαυση, όχι ως αγγαρεία, ως βίωμα και ως σημαντική μάθηση, όχι ως μάθημα και μάλιστα παρακατιανό. Τους οδηγεί δηλ. από νωρίς, μελετημένα, με διάρκεια και κλιμάκωση, να γνωρίσουν και να αγαπήσουν την Τέχνη και τον πολιτισμό γενικότερα. Όχι για να γίνουν μουσικοί ή ζωγράφοι ή ηθοποιοί ή συγγραφείς ή καλλιτέχνες, αλλά για να γίνουν καλλιεργημένοι πολίτες με ευαισθησίες για την Τέχνη, το ωραίο, την αισθητική, για ό,τι απευθύνεται στην ψυχή και στο συναίσθημα, τη «συναισθηματική νοημοσύνη», που μπορεί άριστα να συμβαδίζει και να συμπληρώνει την καλλιέργεια της γνώσης, της λογικής, της κριτικής ικανότητας. Τελικός στόχος αυτής της έμφασης στον πολιτισμό είναι η εξασφάλιση μιας ποιότητας ζωής.

Ας περάσουμε στα δικά μας. Το ελληνικό σχολείο δεν είναι κακό σχολείο, ας το ξεκαθαρίσουμε. Ωστόσο, είναι ένα σχολείο προσανατολισμένο στις γνώσεις (για την ακρίβεια στις πληροφορίες) και προσδεμένο στο άρμα των εισαγωγικών εξετάσεων για το Πανεπιστήμιο. Καλός μαθητής, επιτυχημένος μαθητής, επίδοξος επιτυχημένος πολίτης είναι αυτός που εισήχθη σε ένα Ανώτατο Ίδρυμα! Αυτός μόνο που μπήκε στην τροχιά της απόκτησης ενός πανεπιστημιακού πτυχίου! Και ο άνθρωπος; Η ζωή του; Οι ευαισθησίες, τα ενδιαφέροντα, η καλλιέργεια της ψυχής, κάποιες ανησυχίες πνευματικές για ό,τι είναι έξω και πέρα από την επαγγελματική του καταξίωση; Η αναζήτηση για ό,τι ομορφαίνει τη ζωή του και της δίνει νόημα και άλλες διαστάσεις, όχι ποσοτικές, όχι οικονομικές, όχι καταναλωτικές, όχι υλικές; Όλα αυτά είναι εκτός Παιδείας; Δεν ανήκουν στους σκοπούς της σχολικής μόρφωσης.

Αν όλα αυτά, αν αυτή η διάσταση, αυτός ο προβληματισμός, αυτός ο σκοπός έχουν σημασία για την Παιδεία του πολίτη και την Εκπαίδευση που την υπηρετεί, τότε θα πρέπει να γίνουν ορισμένες αλλαγές στη «φιλοσοφία» και στην οργάνωση του σχολικού προγράμματος. Θα πρέπει να εισαχθεί μια «ζώνη πολιτισμού» στο πρόγραμμα, όχι τόσο ως «μάθημα» αλλά ως μάθηση, ως καλλιέργεια, ως δραστηριότητα, ως ευαισθητοποίηση. Ένα δώρο την εβδομάδα σ' ένα διευρυμένο σχολικό πρόγραμμα θα πρέπει να αφιερωθεί στην πολιτιστική καλλιέργεια των μαθητών. Όλων των μαθητών. Ένα δώρο που άλλος μαθητής θα επιλέγει και θα αφιερώνει στη μουσική, άλλος στη ζωγραφική, άλλος στο θέατρο, άλλος στον κινηματογράφο, άλλος στη ρητορική, άλλος στον κινηματογράφο, άλλος στην ιστορία της τέχνης κ.λπ. Και μάλιστα με εναλλαγή των επιλογών στα έτη του σχολείου, ώστε να παρακολουθήσει περισσότερα αντικείμενα. Δώρο υποχρεωτικό για όλους, με πρόβλεψη στο πρόγραμμα και επιλογή των ίδιων των μαθητών. Με στενή συνεργασία με τον καθηγητή της μουσικής, με τον καθηγητή των καλλιτεχνικών, με τον θεατρολόγο, με τον φιλόλογο, με τον ιστορικό της τέχνης. Σε μια άλλη διάρθρωση των αντιστοίχων αντικειμένων, με ανάλογο πρόγραμμα, κάποιες ειδικές αίθουσες-εργαστήρια, και ό,τι χρειάζεται. Εδώ είναι βέβαιο ότι, καλούμενοι, θα βοηθήσουν και οι γονείς, οι σύλλογοι των Σχολείων. Και κυρίως οι μαθητές-και οι δάσκαλοι- θα ανακαλύψουν πτυχές της προσωπικότητάς τους που αγνοούν.

Μιλάω για ένα δώρο μέσα στο πρόγραμμα, κοινό για όλους (αυτό θα πει «ζώνη») και με δυνατότητα επιλογής. Αναφέρομαι επίσης στις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού και σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Ελπίζω οι γραμμές αυτές να μη θεωρηθούν ως ουτοπική σύλληψη! Αυτό που μάλλον πρέπει να μας ανησυχεί είναι το να βλέπουμε την ενασχόληση των μαθητών μας με τον πολιτισμό ως ουτοπία – αν και όσο τούτο συμβαίνει.

Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΟ ΒΗΜΑ» Κυριακή 5 Οκτωβρίου 2008

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου (80-100 λέξεις).
2. Σε ποιο γραμματειακό είδος ανήκει το παραπάνω κείμενο; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
3. Να γράψετε τα συνώνυμα των λέξεων: ελκυστικά, καταξίωση, διασαφηνίσω, συμβαδίζει, ουτοπία.
4. Παραγωγή κειμένου:

Σε άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας αναπτύσσετε τις απόψεις σας για τις αιτίες που οδηγούν τους νέους σε μια αδιάφορη θεώρηση του αιτήματος της πολιτιστικής καλλιέργειας, και στη συνέχεια περιγράφετε ένα πλαίσιο δράσης ποικίλων φορέων μέσω του οποίου θα μπορούσε να υλοποιηθεί μια γόνιμη και ουσιαστική επαφή με τα πολιτιστικά δημιουργήματα (500-600 λέξεις).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

1. Το κείμενο θίγει ζητήματα σχετικά με την πολιτιστική καλλιέργεια των Ελλήνων. Αφετηρία του προβληματισμού αποτελεί η διαπίστωση ότι οι Ευρωπαίοι είναι ευαισθητοποιημένοι στα θέματα που αφορούν τον πολιτισμό. Αρχικά, ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι ο ρόλος του σχολείου είναι καθοριστικός στη διαμόρφωση αυτής της καλλιτεχνικής ευαισθησίας. Στη συνέχεια ασκώντας κριτική στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο τονίζει το γνωσιοκεντρικό χαρακτήρα του και την πρόσδεσή του με τις εισαγωγικές εξετάσεις ως βασική αιτία για την ελλιπή πολιτιστική καλλιέργεια των νέων. Προτείνει λοιπόν την εισαγωγή μιας «ζώνης πολιτισμού» σε ένα διευρυμένο σχολικό πρόγραμμα με την ελεύθερη επιλογή δραστηριοτήτων. Κάτι τέτοιο φυσικά απαιτεί συνεργασία διάφορων ειδικοτήτων και υλικοτεχνική υποδομή. Τέλος, εκφράζει την πεποίθηση ότι η ενασχόληση με τον πολιτισμό δεν απαιτεί ουτοπία.

 φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ FRANCHISE

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Σωτήρος & Αθικιβιάδου 132

Τηλ.: 210 4112507, e-mail: info@poukamisas.gr

ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ: Ελ. Βενιζέλου & Μεγ. Αλεξάνδρου 161, Τηλ.: 210 5616810, **ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ:** Ηπείρου 37, Τηλ.: 210 9312700, **ΑΓ. Ι. ΡΕΝΤΗΣ:** Μπιχάκη 5, **ΑΙΓΑΛΕΩ:** Θηβών 425 & Αδριανουπόλεως 10, Τηλ.: 210 5319805, **ΑΜΦΙΑΛΗ:** Κεφαλληνίας 8, Τηλ.: 210 4004200, **ΓΑΛΑΤΣΙ:** Ελ. Βενιζέλου 16, Τηλ.: 210 2224000, **ΓΛΥΦΑΔΑ:** Γούναρη 44 & Πόντου 87, Τηλ.: 210 9647806, **ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ:** Ελ. Βενιζέλου 72, Τηλ.: 210 4622920, **ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ:** Μινωταύρου 14, Τηλ.: 2810 245300, **ΚΑΛΛΙΘΕΑ:** Ελ. Βενιζέλου 188, Τηλ.: 210 9588891, **ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ:** Δημοπρακοπούλου & Σπετσών 38, Τηλ.: 210 4978027, **ΛΑΡΙΣΑ:** Ρούσβεητ & Καποδιστρίου 1, Τηλ.: 2410 612660, **ΜΕΓΑΡΑ:** 28ης Οκτωβρίου 148, Τηλ.: 22960 24248, **ΜΟΣΧΑΤΟ:** Χρυσοστόμου Σμύρνης 124, Τηλ.: 210 9401137, **ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ:** Ελ. Βενιζέλου 233 & Μάρκου Μπότσαρη 30, Τηλ.: 210 9883771, **ΝΙΚΑΙΑ:** Απαθείας & Διαμαντίδη 71, Τηλ.: 210 4975777, **ΠΕΙΡΑΙΑΣ:** Σωτήρος & Αθικιβιάδου 132, Τηλ.: 210 4112506, **ΠΕΡΑΜΑ:** Λ. Ειρήνης 177, Τηλ.: 210 4416454, **ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ:** Τζων Κέννεντυ & Γιαννισών 122, Τηλ.: 210 5987116

2. Το κείμενο ανήκει στο γραμματειακό είδος της επιφυλλίδας. Πρόκειται για κείμενο που δημοσιεύεται στον τύπο και είναι γραμμένο από άτομο ειδικό σε ένα θέμα. Αφορμάται από ένα θέμα επίκαιρο και προχωρά σε γενικότερους προβληματισμούς, πάνω στο θέμα που θίγεται. Χρησιμοποιείται ένα ύφος απλό, καθημερινό στο μέρος του κειμένου που παρουσιάζεται το επικαιρικό στοιχείο και προχωρά σε πιο επεξεργασμένο λόγο, όταν εκτίθενται οι προβληματισμοί.

3. ελκυστικά = σαγηνευτικά, θελκτικά, καταξίωση = δικαίωση, διασαφηνίσω = ξεκαθαρίσω, αποσαφηνίσω, συμβαδίζει = συμπορεύεται, ουτοπία = χίμαιρα, φαντασιοκοπία.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΑΡΘΡΟ

ΤΙΤΛΟΣ: Η αισθητική αγωγή στη νεοελληνική πραγματικότητα ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Αφόρμηση από την επικαιρότητα: Αναφορά στη διαπίστωση ότι οι νέοι δεν παρακολουθούν θεατρικές παραστάσεις, αγνοούν σημαντικά στοιχεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, δεν διαβάζουν λογοτεχνία και ποίηση κ.λπ. Όλα αυτά τονίζουν την απουσία πολιτιστικής καλλιέργειας.
2. Σημασία πολιτιστικής καλλιέργειας: καλλιέργεια πνεύματος, διεύρυνση της φαντασίας, αισθητική εκλέπτυνση και ηθικός εξευγενισμός, ανάπτυξη επικοινωνίας, υπεράσπιση πανανθρώπινων ιδανικών.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

A. ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΑΙΤΙΑ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑΣ

1. Γνωσιοκεντρικός προσανατολισμός της σύγχρονης εκπαίδευσης. Εγκατάλειψη του ανθρωπιστικού χαρακτήρα.
2. Η εξειδίκευση και η πνευματική μονομέρεια λειτουργούν ως τροχοπέδη στην πορεία ολοκλήρωσης του ατόμου.
3. Η εμπορευματοποίηση του καλλιτεχνικού έργου. Τα έργα τέχνης διαμορφώνονται με βάση τη βιομηχανία της τέχνης και της ψυχαγωγίας και καθορίζουν τα αισθητικά κριτήρια του κοινού. Τα υποπροϊόντα κουλτούρας μετατρέπουν την τέχνη σε προϊόν προς κατανάλωση, την ευτελίζουν σε τρόπο εκτόνωσης και φτηνής διασκέδασης.
4. Η αποκοπή του ανθρώπου από την παράδοση, η ξενομανία, ο πολιτιστικός ιμπεριαλισμός οδήγησαν στην πολιτιστική αλλοτρίωση.
5. Η ωφελμιστική αντίληψη και η κυριαρχία του υλικού ευδαιμονισμού δίνουν έμφαση στο επίκαιρο και ανούσιο.
6. Τα αισθητικά πρότυπα που προβάλλονται από τα Μ.Μ.Ε. Η πνευματική καλλιέργεια δεν αποτελεί μέρος του κυρίαρχου προτύπου. Ο πετυχημένος δεν είναι ο καλλιεργημένος, αλλά ο οικονομικά αυτοδύναμος.

B. ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΦΟΡΕΩΝ

1. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ: πρότυπα μίμησης (ενασχόληση με το βιβλίο).
2. ΣΧΟΛΕΙΟ:
 - έμφαση στην ελκυστική διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων, της ιστορίας κ.λπ. ώστε οι μαθητές να εξοικειωθούν με τον πολιτισμό μας και να συνειδητοποιήσουν την αξία του.
 - Ενδοσχολικές και εξωσχολικές δραστηριότητες θα βοηθήσουν στην βιωματική επαφή με τον πολιτισμό.
 - Ενθάρρυνση προσωπικής αισθητικής έκφρασης.
 - Προώθηση εκπαιδευτικών αλλαγών που θα εξασφαλίσουν τον αυτοτελή μορφωτικό και ανθρωπιστικό χαρακτήρα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- 3 Μ.Μ.Ε.: • Προβολή σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας. • Επιμορφωτικές εκπομπές.
 - Διαφήμιση βιβλίου.
4. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ.
5. ΠΟΛΙΤΕΙΑ:
 - Προβολή και υποστήριξη (οικονομική και ηθική) του ελληνικού πολιτισμού.
 - Υποστήριξη εκδηλώσεων.
 - Οργάνωση υποδομής.
 - Προστασία μνημειακού πολιτισμού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμμετρική ανάπτυξη των διαστάσεων του σύγχρονου πολιτισμού για την εξασφάλιση ποιότητας ζωής.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ
(1939)

Από τους σημαντικότερους λόγιους και πανεπιστημιακούς δασκάλους της σύγχρονης ελληνικής πνευματικής ζωής. Επί σειρά ετών καθηγητής στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο οποίο εξάλλου φοίτησε, όπως και σε ακαδημαϊκά ιδρύματα του εξωτερικού. Μάλιστα εκλέχτηκε και πρόεδρος του ΕΚΠΑ στις αρχές της δεκαετίας που διανύουμε. Ο Γ. Μπαμπινιώτης διακρίνεται για τις πλούσιες επιστημονικές δραστηριότητές του κυρίως στον τομέα των γλωσσικών εκδόσεων. Στο ευρύτατο συγγραφικό του έργο περιλαμβάνονται δεκάδες βιβλία, τα πιο πρόσφατα από τα οποία είναι τα εξής: «Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας», «Γραμματική της Νέας Ελληνικής», «Λεξικό για το Σχολείο και το Γραφείο», «Μικρό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας», «Ετυμολογία». Σημαντική είναι η συγγραφική του συμβολή και σε διδακτικού τύπου πονήματα με αντικείμενο πάντα την ελληνική γλώσσα, τη γραμματική και το συντακτικό της. Χαρακτηριστικά δείγματα τα έργα: «Η περίληψη ως κείμενο και αντικείμενο διδασκαλίας», «Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση», «Γραμματική και σύνταξη. Δομές και λειτουργίες της γλώσσας» (πολύτομο), «Η διδασκαλία της γραμματικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση», «Κείμενο-επικοινωνία. Πώς γράφουμε και πώς κατανοούμε τα κείμενα», «Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος» και άλλα. Σήμερα ο Γιώργος Μπαμπινιώτης είναι πρόεδρος της δραστήριας Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας Αρσακείων-Τοισσιείων Σχολείων και της Γλωσσικής Εταιρείας Αθηνών, ενώ συνεργάζεται τακτικά με εφημερίδες και τηλεοπτικά κανάλια πάνω σε γλωσσικά-επικοινωνιακά ζητήματα.

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΣΑΣ